

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnabrvgensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Decreta Synodi Praesentis Generalia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

DECRETA SYNODI PRÆSENTIS
GENERALIA.

DECRETVM PRIMVM,
de Synodo incepta.

M Abetur ad verbum in Synodo quinta,
fol. 301.

DECRETVM II.

De modo vivendi, Synodi tempore.

Fol. 301.

Nota, cum allegata in dicto decreto tabella
disciplinæ Synodalis, per Nos in multis aucta, ean-
dem integram hic subnectimus.

TABELLA

Disciplinæ Synodalis.

I. **C**lerus ad Synodum convocatus, fe-
cum cogiter, quas ob causas hæc
actio aniversalia celebretur.

II. Omnes vos diligenter ad sacram Com-
munionem præparate.

III. Assidue, caste pureque preces D E O
adhibete.

IV. Ad rei, cujus causa convenistis, gra-
vitatem intenti, tota animi cogitatione in eam
incumbite.

V. Ad cauponas ne divertite.

VI. Nolite per plateas vagari, aut præ cu-
riofitate, hac atque illac circumcurfare.

VII. Ad synodalem sessionem, statâ hora
indicta, sollicitè convenite.

VIII. Nec vero raptim, sed gravi incessu.

IX. Ubi convenistis loco constituto, su-
perpellicea munda ac decencia, aut alias ve-
stes, pro Ecclesiastici beneficii ratione, in-
duite.

X. Decenter induti, ad statum sessionalem
locum, non turbulentè, sed quietè, acce-
dite.

XI. Bini, quoad ejus fieri potest, conve-
nite.

XII. Ordine confidete.

XIII. Mane priusquam conveniatis, ci-
bum ne capite, aut potum, minus tabaco uta-
mini, sed jejuni adeste. In prandio etiam ita
Vos geratis, ut omnem excessum, præsertim
in potu evitetis, & necessitati tantum naturæ
satisfaciatis, & ut prompti paratique ad ses-
siones pomeridianas, si quæ habendæ sint,
aliosque Conventus, debite comparere pos-
sit.

XIV. Jejunium, quod in Ecclesiasticis
his actionibus olim institutum fuit ut proxima
feria. 6. servetis, hoc valde hortamur in
Domino.

XV. In loco autem benedictionis, quod est

templum D E I, confidentes, ne vocibus ob-
strepite.

XVI. Non tumultibus rem synodalem
perturbate.

XVII. Non confabulationibus operam
date, minus somno sopiti adeste, ut ea, quæ
D E U S per Nos à vobis exigit, digne in ejus
conspectu, (qui in medio hujus sacri cœtus
se futurum promisit,) percipere possitis, &
ad salutem tum vestram, tum aliorum Vobis
commissorum sempiternam exequi, pœnas-
que otiosis imponendas, declinare valeatis.

XVIII. Non è cancellis, intra quorum
fines sessio Diœcesana habetur, exite, nisi ab-
soluta sessione, aut necessaria de causa.

XIX. Cum autem exire necesse habetis,
facultatem à Vicario generali petite, reverfi,
ad eundem venite, antequam designato loco
confideatis.

XX. Sessione de more absoluta, non rap-
tim turbulentèrve discedite, sed graviter de-
coroque incessu.

XXI. Hæc omnia servate.

XXII. Cavete denique, quæcunque, &
Ecclesiasticæ disciplinæ, & synodalis actio-
nis dignitati, & loci venerationi, minimè
conveniunt.

XXIII. Si quæ gravamina habetis, in
scripto edite.

DECRETVM III.

*De Collecta in Missa pro peccato-
rum venia.*

Fol. 302.

DECRETVM IV.

De præjudicio non asserendo.

Fol. 302.

DECRETVM V.

De non discedendo.

Ibidem.

DECRETVM VI.

De oratione publica.

Ibidem.

*Hoc lecto Decreto, Illustrissima S. Celsitudo
specialiter Clerum, ut pro præsentis nunc necessitate
publica, & contra persecutores Ecclesiæ ad DEUM
orent, in hæc verba adhortata fuit:*

Recte enim fidelis Apostolus Nos vocat
corpus Christi, & membra de membro; si
quid igitur patitur unum membrum, compa-
tiuntur omnia, quorum hoc tempore quæ-
dam à Turcis, quædam à Moscis, & Hethero-
doxis,

doxis, vehementer infestantur, nec desinunt ipsimet Christiani Principes, infestis inter se armis concurrere, ut æquum & rationi consentaneum sit, miseris hisce Noftris confidelibus, quibus possumus, officiis charitatis, succurrere; quorum cum præcipuum sit Oratio, quæ mœstis solatium, periclitantibus auxilium, oppressis salutem, & quandoque victoriam conciliat, hoc saltem subsidio, quod omnibus in promptu est, subvenire studeamus, ut tandem pace inter Orthodoxos sancta, facilius Barbarorum incursum, Christi fideles & membra declinent, graviaque S. Matris Ecclesiæ damna, caveantur, quem in finem, quilibet ad sua reversus, pro pietate sua in Ecclesiis sibi commissis, particularem devotionem procurabit, usque dum Nos propediem publicam per Dicecesin ordinemus.

Notandum, hoc in ista Synodo speciale tantum fuisse; pro hac vice.

DECRETVM VII.

De Oratione pro Defunctis.

Quandoquidem cum fortissimo viro Iuda Machabæo merito considerare debeamus, quod hi, qui cum pietate dormitionem acceperunt, optimam habeant repositam gratiam, unde sancta & salubris sit cogitatio, pro Defunctis exorare, ut à peccatis solvantur. Hinc denunciantur Charitati vestræ sequentes Confratres Nostræ hujus Dicecesis, qui ab ultima Synodo; piè ex Clero in Domino obierunt: Casparus Sprickman, Vicarius Cathedralis Ecclesiæ, Ioannes Manicæus Henricus Holscher, Capellanus ad S. Ioannem Osnabrugi, quorum animas juxta statuta synodalia, specialibus precibus, non solum craftina die, sed alias etiam usque ad sequentem Synodum, Omnipotenti DEO, dignè commendate, considerantes cuique nostrum, pro sua æterna requie, suo tempore olim ab universo coetu Ecclesiastico, demi præstandum.

Hoc lecto, Illustrissimus ac Reverendissimus Princeps, surrexit, & flexis genibus incepit Psalmum Miserere, toto Clero alternatim respondente, cui subjunxit Illustrissimus Collectam, DEUS veniæ largitor, qua finita Illustrissimus in suo faldistorio, & totus Clerus suis locis, denuò confedit.

Notandum, si ab ultima Synodo, nullus esset mortuus, imposterum idem Decretum legatur, correctum tamen, & specialibus denunciationibus mutatis in generalem, pro omnibus scilicet ex hoc Clero defunctis.

Deinde Secretarius perrexit ad reliqua Decreta legenda.

DECRETVM VIII.

De professione fidei faciendâ.

Fol. 302. col. 2.

Lectò hoc Decreto, omnes & singuli, qui ad

officia, beneficia aut Parochias de novo admissi fuerant, aut alias professionem fidei in Synodo non emisserant, eandem ad manus Illustrissimæ S. Celsitudinis tacitis S. Evangelis præstiterunt, ac deinde redeuntes ad loca sua, singuli nomina sua cum beneficiis & officiis, Notario Synodi, ut Protothollo inferrentur, consignarunt.

DECRETVM IX.

De Decanatibus.

Qui ad Decani aut Camerarii Capitulorum Ruralium officium de novo promoti sunt, & juramenta consueta in hoc Synodali loco nondum præstiterunt, nunc id faciant, & postmodum sua nomina Notario, protothollo inferenda, consignent.

Notandum, in hac Synodo speciale tantum fuisse quod sequitur:

Ut vero Nobis, vobisque nunc constet, quomodo & quinam in talibus muneribus constituti sint, volumus, ut singulorum nomina, pro hac vice, perlegantur.

In Decanatu Civitatis.

Decan. C Vnradus Burenus, Canonicus ad S. Ioannem, & Cathedralis Ecclesiæ Nostræ Pastor.
Camerar. Ioannes Victor Wernecking, Pastor ad S. Ioannem.

In Decanatu Widenbrugenfi.

Decan. Christophorus Strengerus, SS. Theologiæ & Medicinæ Doctor, Collegiatae Ecclesiæ Nostræ ibidem Decanus.
Camerar. Ioannes Sprengerus, Canonicus Widenbrugenfis, & Pastor in Guterslo.

In Decanatu Iburgensi.

Decan. Admodum Reverendus Dominus, Iacobus Thorwarth, Monasterii S. Clementis in Iburg Abbas, & Protonotarius Apostolicus.
Camerar. Theodorus Mauriti, Pastor in Hagen.

In Decanatu Fürstenawensi.

Decan. Pater Petrus Gellerman, Societatis IESU Sacerdos, & Vicecuratus in Batbergen.
Camerar. Ioannes Wenninck, Ord. Cisterciensium, & Pastor in Berfenbruck.

In Decanatu Vördensi & Wittlacensi.

Decan. Pater Ioannes Zurtraffen, Societatis IESU Sacerdos, & Vicecuratus in Vörden.

Came-

Camerar. Ioannes Busch, Pastor in Oestercappelen.

In Decanatu Grönenbergensi.

Decan. Hermannus Hoffhaus Pastor in Willingholthausen.

Camerar. Pater Henricus Frey, Societatis IESU, sacerdos & Vicecuratus in Melle.

In primario Embslandiæ Decanatu, cis Amasim fluvium.

Decan. Dominus Engelbertus Moseler, Commissarius Noster Generalis per Embslandiam, & Pastor in Hafelunen.

Camerar. Everhardus Ioannis, Pastor in Bocklo.

In Decanatu Embslandiæ secundo.

Decan. Albertus Abt, Ordinis S. Benedicti, & Pastor in Meppen.

Camerar. Ioannes Wesseling, Pastor in Haren.

In Decanatu Vechtenfi.

Decan. Ioannes Stockman, Pastor in Vechte.

Camerar. Ioannes Wafferman, Pastor in Languorden.

In Decanatu Cloppenburgerfi.

Decan. Gerhardus Covers, Pastor in Cloppenburg, & Vicarius Cathedralis Ecclesiæ Nostræ Osnabrugensis.

Camerar. Ioannes Brandt, Pastor in Essen.

In Decanatu Ritbergensi.

Decan. Engelbertus Steincamp, Pastor in Rittberg.

Camerar. Ioannes N. Pastor in Nienkercken districtus eiusdem.

DECRETVM X.

De Examinatoribus.

Hoc Decretum cum formula iurijurandi ab Examinatoribus præstiti habetur in Synodo quinta, fol. 311.

In hac vero Synodo, Examinatores de novo præter Illustrissimæ ac Reverendissimæ S. Celsitudinis in Pontificalibus & Spiritualibus Vicarios Generales & Officium Præpositi fuerunt, Dominus Ewaldus Markius SS. Theologiæ Licentiatus, Dominus Bernardus Matthiæ SS. Theologiæ Doctor, Conradus Burenus, Cathedralis Ecclesiæ Pastor, & Canonicus ad S. Ioannem, Pater Ludovicus Crabbe, Prior Dominicanorum.

Subiunxit Secretarius in hæc verba, Placentne Vobis?

Respondente Clero, placent.

Secretarius Synodi subiunxit, si qui novi ex admittis & approbatis sint, accedant, & solitum præstent iuramentum Examinatorum; quod & factum.

DECRETVM XI.

De Iudicibus Causarum Apostolicarum.

Cum etiam Conc. Trid. & statuta Metropolitanæ constituant, nec non consuetudo huius Ecclesiæ sit, ut etiam Iudices Causarum Apostolicarum in Synodis constituantur, qui juxta Tridentinum, Cathedralis Ecclesiæ Canonici, aut aliis in dignitate constituti esse debent. Hinc denuò sequentes publicamus & denominamus,

D. Ioannem à Leerad, Cathedralis Nostræ Ecclesiæ Osnabrugensis, Præpositum.

D. Ioannem Wilhelmum à Winkelhausen, eiusdem Ecclesiæ Decanum.

D. Ioannem Biscopinck, Curie Nostræ Episcopalis Officium, Protonotarium Apostolicum, & Canonicum, ad S. Ioannem.

D. Rabanum Heisterman, Collegiæ Ecclesiæ ad S. Ioannem Decanum.

Placentne Vobis?

Respondit Clerus, placent.

DECRETVM XII.

De Censore Librorum.

Censorem librorum volumus & denuò nominamus D. Ewaldum Markium, SS. Theologiæ Licentiatum, Canonicum ad S. Ioannem, & Consiliarium Nostrum Consistorialem.

DECRETVM XIII.

De Pœnitentiario.

In Pœnitentiarium Episcopalem publicum in Nostra Cathedrali Osnabrugensi Ecclesia constitutum & deputatum, Patrem Ludovicum Crabbe, Priorem Dominicanorum.

Placentne Vobis?

Respondit Clerus, placet.

DECRETVM XIV.

De Syndico Cleri.

Cum prioribus, præsertim belli temporibus, varia ab Ecclesiis bona, abalienata sint; posterioribus etiam ob negligentiam Prælatorum, Parochorum, aut quorumcumque beneficiarum, idem evenire posset: Hinc pro recuperandis bonis Ecclesiarum, & conservanda immunitate Ecclesiastica, Dominum Wennemarum ab Ascheberg, Osnaburgi ad S. Ioannem Canonicum, & Assessorem Nostræ Curie Episcopalis, ad hoc speciahter deputamus,

putamus, ut si qui se læsos aut defraudatos sentiant, querelas ad eum deferant, & ab alienata pro posse recuperare, ipsius Consilio & auxilio, studeant.

DECRETVM XV.

Quandoquidem nonnulla beneficia diversis in locis Nostræ Diœcesis, & præsertim in territoriis Diœcesanæ Nostræ jurisdictioni subiectis, à Laicis & potentioribus supprimantur aut alienentur. Hinc D. Bernardum Matthiæ SS. Theologiæ Doctorem, Canonicum ad S. Ioannem, Consiliarium Nostrum Confistorialem, nec non Sigilliferum Nostrum, ad hoc constituimus ac denominamus; ut is singularem eorum curam habeat, & redditus ad usum debitum, & Nostram ordinationem accommodet.

DECRETVM XVI.

De Subsidio Charitativo.

Cum juxta sacrorum Canonum statuta, & antiquam consuetudinem hujus & aliarum Ecclesiarum, Cathedralium, Synodi tempore, & subsidium charitativum singulis legitimis Episcopis debeatur, nec non juxta Concilium Tridentinum, uterque Clerus ad Contributionem seminarii, teneatur, Nos, consideratis horum temporum incommodis, uti hæctenus, ex singulari gratia id ipsum remittimus, jura tamen Nostra in meliora tempora reservantes.

DECRETVM XVII.

His finitis, cum instaret hora duodecima, accessit Secretarius Synodi ad Illustrissimum & petit, an placeat indici finem hujus primæ sessionis synodalis, & indictionem proximam.

Respondente Illustrissimo placet, certumque tempus pro secunda sessione determinante, Secretarius Synodi in suggestu indicit finem hujus sessionis, & continuationem proximam, in hæc verba.

DECRETVM XVIII.

De fine sessionis hujus Synodalis, & indictione proxima.

Illustrissima S. Celsitudo decernit Synodi hanc primam sessionem nunc finiendam; ac proinde mandat omnibus & singulis, ut cras hora septima sacro funebri solenni pro defunctis Episcopis, Prælatibus, Canonicis, aliisque de Clero Osnabrugensi, præsertim, qui à proxima Synodo obierunt in Cathedrali, habendo interfint, prius tamen qui legitime impediti non sunt, in Cathedrali, vel aliis Ecclesiis, tempestive pro iisdem celebrent.

Mandat præterea, ne quisquam à loco hoc discedat, priusquam ipsamet S. Illustrissima Celsitudo hinc abierit, nec vero raptim, turbulentè, sed gravi ac decoro incessu id faciant; vult insuper Illustrissima S. Celsitudo, ut hodie post prandium, ad secundam pomeridianam, omnes per Decanatus instituant scrutinium in hoc loco Synodali, & qui vocabuntur pro examine, vel alias, habebunt proponenda coram sua Illustrissima Celsitudine debite compareant.

Post hæc Promotores Synodi insiterunt accersito Notario contra contumaciam absentium, & requisitus Notarius Synodi pro conscribendis Instrumentis de iis, quæ in hac sessione synodali, peracta fuerunt. Orationes item habuit mentales, ut in quinta Synodo. Data etiam benedictio, manu tantum ab Illustrissima ac Reverendissima S. Celsitudine nihil dicendo, prout in Pontificali Romano. Reliqua omnia, ut in Synodo quinta, fol. 303. usque ad secundam sessionem excusare, peracta fuerant.

Omnibus in prima sessione peractis, dum Illustrissimus à loco synodali exiret, prius, omnes, & singulos quibus placuerit, ad prandium in Residencia sua, per Magistrum Cœremoniarum; præsertim qui longius hinc distabant, ad evitandos ipsorum sumptus ex speciali gratia invitari fecit, comparuerunt plerique omnes, & in eodem loco in distinctis mensis pro qualitate personarum, honorificè ac decenter, tractati fuerunt.

In loco refectionis, lectione mense habita per Capellanum Illustrissimi ex concionibus priorum Synodorum, nonnulla etiam ex libello Truemicii, de quo supra, subjuncta fuerunt.

Post mensam, peractis DEO gratiis, substituit nonnihil in loco prandii, Illustrissimus ac Reverendissimus Princeps, & singuli, audientiam habere cupientes, ad eandem admissi fuerunt: Hora I. datum signum ad Vesperas.

Ad medium horæ secundæ magna Campana Clerus Pastorum per Capitula sex Decanatus pro examine & scrutinio inter singulos Decanatus faciendo, ad locum synodalem convocatus, comparuit.

Hora secunda, Illustrissima S. Celsitudo Rochetto, Cruce passerati, Mozetta & Biveto rubro induta, ad locum Synodalem subsecuta fuit, ut primum eisdem ingressa est, ad privatum & specialiter ad id preparatum cubiculum, perrexit, & diversa Cleri gravamina à singulis, audientiam petentibus, una cum Consiliariis suis Ecclesiasticis, percepit, multaque privatorum correxit, & in melius ordinavit.

Interim in loco synodali contiguo scrutinium; & quid per Decanatus peractum, relatio per singulos Decanos, una cum Camerariis Illustrissimæ S. Celsitudini facta, usque ad septimam noctis.